



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 726 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**



MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoyeva</i>	
Tarixiy obidalarning restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	



Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
<i>Uralova Muxabbat Sanjar qizi</i>	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
<i>Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи</i>	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна</i>	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
<i>Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
<i>Artikbayeva Aziza Abror qizi</i>	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
<i>Berdiyeva Lobar Norqobulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
<i>Esanova Maysara Umirovna</i>	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
<i>Feruzva Yusupova Akildjanovna</i>	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
<i>Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish	134
<i>Umarov Xusniddin</i>	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
<i>Arsionova Gulsora Kurbonovna</i>	
Ona tili darslarida til kompetensiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
<i>Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
<i>Maxliyo Turoпова Erkin qizi</i>	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
<i>Urinova Sabina Shuxrat qizi</i>	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
<i>Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna</i>	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
<i>Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
<i>Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi</i>	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
<i>Avazova Sitara</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
<i>Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'lioy Tojiddin qizi</i>	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
<i>Botirova Zohida Doniyor qizi</i>	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
<i>Diifuza Ochilova Zayniddinovna</i>	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184

Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich	
Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati	188
Karimova Feruzaxon Zakirovna	
Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method	191
Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish ..	193
Maxmudova Durдона Mirkarimovna	
O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	196
Mutallibjonov Ma'rufjon	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish	200
Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi	
Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish	204
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari	207
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti	211
Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish	214
O'roqova Zilola Salomovna	
Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati.....	217
Qaramanov Obid Xudayberdiyevich	
Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari	221
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich	
Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi.....	226
Ravshanova Nargiza Norboyevna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish	230
S. Irisova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari	233
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish	237
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abdurafova Muxayyo Xabibullo qizi	
Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv	241
Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi	
Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar	246
Toxirova Farida Olimjonovna	
Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli.....	251
Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li	
Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi	254
Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich	
Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'рни va ahamiyati.....	258
Valijonova Mahzunabonu	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari	261
Xakimova Sevara Shavkat qizi	
STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari.....	264
Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura	



Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
<i>Moxira Niyozqulova Nuraliyevna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibadat Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarning jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muhammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе.....	294
<i>Мадаминаова Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni.....	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari.....	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida.....	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century.....	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	378
Nosirova Dilfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari.....	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari.....	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi.....	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников.....	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari.....	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	



“Узбекский текст в русской литературе XX–XXI веков...”	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки.....	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyozov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahiyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	
Talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning guruhlar va diskussiyaga asoslangan shakllari (xalqaro tajriba misolida)	475
Xamroyeva Feruza Asrorovna, Ibragimov A'lamjon Amrulloevich	
Ratsional turmush tarzi: nazariy poydevor, psixologik mexanizmlar va amaliy strategiyalar.....	478
Bekmuradov Zarif Xurramovich	
Boshlang'ich sinflarda folklor janrlarini o'qitishda innovatsion pedtexnologiyalardan foydalanish	483
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
Dialogik nutqda to'liqsiz gaplarning funksional–sintaktik xususiyatlari (ingliz va o'zbek tillari misolida).....	488
Artikova Nodirabegim Sanakulovna	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini tevarak-atrof bilan tanishtirishda ekologik qadriyatlarining roli.....	492
Ernyazova Manzura Amankeldi qizi	
Boshlang'ich sinf darslarini samarali tashkil etishda pedagogik mahoratning ahamiyati	496
Kamolitdinova Kamolatxon Muxammadjalilovna	
Masofaviy ta'lim jarayonida seven skillsni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	499
Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna, Masharipova Durdona Raximbergen qizi	
Teacher Competency and Professional Development in Non-Native English Countries: The Karakalpakstan Perspective.....	506
Mamirbaeva Dina, Pirnazarova Mekhiyban	
Maktabgacha ta'limda rivojlanish markazlari integratsiyasi asosida tayanch kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	510
Raxmatova Maftuna Uktamjan qizi	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Milliy kurash texnikasi va taktikasi..... 513 <i>Xomudjonova Feruza, Panjiyeva Gulzoda</i>
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish bosqichlari 517 <i>Xurramova Lobarxon Akramjonovna</i>
	Развитие сотрудничества у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности 521 <i>Аллаева Наргиза Уктамовна</i>
	Социально-психологические аспекты подбора профессорско-преподавательского состава в негосударственных университетах Узбекистана 525 <i>Зеленская Екатерина Георгиевна</i>
	Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining robototexnik kompetensiyalarini rivojlantirish 529 <i>Do'schonov Shodyorbek Yo'ldoshevich</i>
	Yakka mashg'ulotlarda ruhiy rivojlanishi sustlashgan kar bolalarni mantiqiy tafakkuri va sensor etalonlarini rivojlantirish 532 <i>Pulatova Saodat Maxamadaminovna</i>
	Raqamli pedagogik kompetensiya haqida qarashlar va uning ahamiyati 536 <i>Tillaboyeva Mahfuza Muhammadovna</i>
	SAT imtihonining matematika qismida Desmos grafik kalkulyatoridan foydalanish 540 <i>Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich</i>
	Malaka oshirish tizimida jismoniy tarbiya yo'riqchilarining kasbiy faoliyatini rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari 544 <i>Nalibayeva Cho'lpon Baxit qizi</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda inqirozli davrlarning kelib chiqishi, sabablari va bartaraf etish yo'llari.... 547 <i>Kudratova Gulnoza Shaxritdin qizi</i>
	MTTda variativ dasturlarning ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-amaliy ahamiyati 550 <i>Karimova Umida Sharipovna</i>
	O'smir davrida uchraydigan kiberbulling turlari va ularning psixologik xususiyatlari 552 <i>Amonxonova Yanglishxon Abduazizxon qizi</i>
	Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari 556 <i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>
	Maktabgacha yoshdagi nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati 562 <i>Aslanova Zarrina To'ybekovna</i>
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tabiat bilan tanishtirishda qo'llaniladigan texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlari hamda bolalar bilan ishlash metodlari 568 <i>Axtamova Aziza Aziz qizi</i>
	Axborot muhitida noto'g'ri ma'lumotlarni tan olish ko'nikmasini shakllantirish metodikasi..... 572 <i>Baliyev Azimjon Narmuminovich</i>
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni qo'llashning samaradorligi 575 <i>Choriyeva Barno Alisher qizi</i>
	Inklyuziv ta'limni samarasini oshirish uchun xalqaro tajribadan foydalanish 578 <i>Ergasheva Mohinur Dilmurod qizi</i>
	Talabalarda huquqiy ongni rivojlantirishda interfaol metodlarning roli 583 <i>Ganiyev Elyorbek Ulug'bekovich</i>
	Boshlang'ich ta'lim mavzularini mustahkamlashda qo'llaniladigan usul hamda didaktik o'yinlar texnologiyasi 587 <i>Kamolova Muhabbat</i>
	O'zbekistonda agro erkin iqtisodiy zonalarining rivojlanishi geografik xususiyatlari va unga global iqlim o'zgarishining ta'siri 590 <i>Nazarov Didar Maxsat o'g'li</i>



Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	594
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Bo'lajak ofitserlar xulq-atvorida agressivlik namoyon bo'lishining psixologik nyuanslari	597
<i>Rejаметova Iroda Ikramsheykovna</i>	
Sport tashkilotlarida murabbiylar va sportchilar bilan ishlash jarayonini zamonaviy kadrlar boshqaruvi yondashuvlari asosida tizimlashtirish va motivatsiya hamda natijadorlikni oshirish omillarini ilmiy asoslash.....	601
<i>Saparov Xasan Djumanazarovich</i>	
Kichik maktab yoshli bolalarda emotsional intellektni shakllantirishning psixologik xususiyatlari	606
<i>Abduhalilova Saidaxon Mavlonbek qizi, Qodirova Odina Djurabayevna</i>	
Tarixiy yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati	610
<i>Abduraxmonov Alibahrom Abdusalomovich</i>	
Developing Students' Speaking Skills in English Language Lessons	613
<i>Alamuratov Elyor Umarali ugli</i>	
Jahon psixologiyasida hayotga nisbatan bardoshlilikni ilmiy tadqiq etilishi	617
<i>Alimov O'limasjon Ismatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sog'lom ovqatlantirishni tashkil etish	621
<i>Axmedova Nasibaxon Kobiljonovna</i>	
Aholiga sifatli psixologik xizmat ko'rsatishda ilmiy asoslangan psixoterapiyalarning o'rni	624
<i>Bilolova Zamira Baxtiyarovna</i>	
Qadimgi Naxshabning diniy me'morchiligi: Yerqo'rg'on ibodatxonasi misolida	629
<i>Eshmurodova Marjon Eshmurod qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv rivojlanishni ta'minlovchi o'yin muhitining imkoniyatlari	633
<i>Fozilova Odina Nabiyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarining kasbiy shakllanishini psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash xususiyatlari	636
<i>I. I. Xalilov</i>	
Modern Teaching Methods Based on Educational Technologies	640
<i>Kirgizov Ismat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ishlar tizimi	644
<i>Madraimova Halima G'ayrat qizi</i>	
Ingliz tili darslarida madaniyatlararo kommunikatsiya va axborot almashish kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv usullar	648
<i>Olimxon Isaqov Odiljanovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy texnologiyalari	652
<i>Rustamjonov Shoxruxbek Akmaljon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlashda fiziologik rivojlanish va biologik atamalarning qo'llanilish xususiyatlari.....	656
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	662
<i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar orqali bolalarda mantiqiy va ijodiy rivojlanishni kengaytirish	665
<i>N. O. Saidova, Tojaliyeva Shahrizoda</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining harakat faoliyatini jismoniy vositalari orqali optimallashtirish masalalari	669
<i>Sarimsaqova Bashorat Muhammad qizi</i>	
Talabalarni axborot ta'lim muhitida kasbiy kompetentligini boshqarishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	673
<i>Shoimov Anvar Mamarizayevich, Tojiyeva Iroda Sadatovna, Shodiyeva Guliston Temirovna</i>	



Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	677
Suyarova Orzigul Sodiq qizi	
Ta'lim jarayonida talabalardagi stress holatlarini bartaraf etishning psixologik xususiyatlari.....	681
Toshpulatov Akmal A'zamjon o'g'li, Dumarov Mashhurbek	
Maktabgacha ta'lim faoliyat markazlarida ta'lim jarayonini davlat dasturi asosida modernizatsiya qilish ...	685
Ubaydullayeva Ra'no Furqat qizi	
The Role of STEAM Technologies in Teaching English.....	689
Umida Raimjanovna Irgasheva	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	693
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglari o'rtasida metodik kollaboratsiyani boshqarish mexanizmini takomillashtirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar majmuasi va unda qo'llaniladigan metodlar	698
Xamrayeva Gulnoz Israilovna	
Migratsiya sharoitida yoshlar tarbiyasi: pedagogik risklar va ularning kelib chiqish sabablari	704
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Отношение к телу и фитнес-практикам как фактор социально-психологического благополучия женщин	708
Дехконбоева Зулайхо Дилшод қизи	
Masofaviy o'qitish kompetensiyasi uchun shart-sharoitlarning samaradorligini tekshirish bo'yicha eksperimental ish.....	712
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Xalikov Abdulxaq Abdulxairovich	
Masofaviy ta'limning oxirgi besh yil davridagi rivojlanish bosqichlarining tahlili.....	719
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Ibragimova Ozoda Abdulxakovna	
Информированность педагогов ДОО о психофизиологических особенностях и здоровье детей в инклюзивном образовательной среде	723
Намазбаева Лола Закировна	



TALABALAR MOBILLAGI JARAYONIDA PEDAGOGIK QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI

Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich
Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqola talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining nazariy va amaliy jihatlarini tizimli tahlil qiladi. Talabalar xalqaro va ichki akademik almashinuvlarda duch keladigan psixologik, ijtimoiy va akademik qiyinchiliklar samarali pedagogik strategiyalar orqali yengib o'tilishi mumkinligi ko'rsatildi. Tadqiqot doirasida qo'llab-quvvatlashning institutsional, metodik va interfaol shakllari, shuningdek mentorlik tizimi, psixologik maslahat xizmatlari hamda raqamli platformalar orqali pedagogik yordam mexanizmlari o'rganildi. Shuningdek, maqolada rivojlangan davlatlar tajribasi asosida pedagogik qo'llab-quvvatlashning samaradorligini oshirish strategiyalari ham taqdim etildi. Olingan natijalar talabalarning mobil imkoniyatlardan to'liq foydalangan holda shaxsiy va akademik rivojlanishini ta'minlashda pedagogik mexanizmlarning ahamiyatini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: talabalar mobilligi, pedagogik qo'llab-quvvatlash, mentorlik, psixologik maslahat, institutsional mexanizmlar, akademik rivojlanish, rivojlangan davlatlar tajribasi.

Abstract: This article provides a systematic analysis of the theoretical and practical aspects of pedagogical support mechanisms in the process of student mobility. It demonstrates that psychological, social, and academic challenges encountered by students during international and domestic academic exchanges can be effectively overcome through pedagogical strategies. The study examines institutional, methodological, and interactive forms of support, including mentoring systems, psychological counseling services, and pedagogical support mechanisms via digital platforms. Furthermore, the article presents strategies to enhance the effectiveness of pedagogical support based on the experience of developed countries. The findings confirm the importance of pedagogical mechanisms in ensuring students' personal and academic development while fully utilizing mobility opportunities.

Key words: student mobility, pedagogical support, mentoring, psychological counseling, institutional mechanisms, academic development, experience of developed countries.

Аннотация: В данной статье проводится системный анализ теоретических и практических аспектов педагогических механизмов поддержки в процессе мобильности студентов. Показано, что психологические, социальные и академические трудности, с которыми сталкиваются студенты в рамках международного и внутреннего академического обмена, могут быть преодолены с помощью эффективных педагогических стратегий. В исследовании изучены институциональные, методические и интерактивные формы поддержки, включая систему наставничества, психологические консультационные службы и педагогические инструменты через цифровые платформы. Кроме того, в статье представлены стратегии повышения эффективности педагогической поддержки на основе опыта развитых стран. Полученные результаты подтверждают важность педагогических механизмов для обеспечения личного и академического развития студентов при полном использовании ими мобильных возможностей.

Ключевые слова: мобильность студентов, педагогическая поддержка, наставничество, психологические консультации, институциональные механизмы, академическое развитие, опыт развитых стран.

KIRISH

Globalizatsiya jarayonining tezkor rivojlanishi va ta'lim tizimlarining transmilliy xarakteri zamonaviy oliy ta'lim muassasalarini talabalar mobilligi masalasini yangi pedagogik paradigmalar doirasida ko'rib chiqishga majbur qilmoqda ^[1]. Talabalar mobilligi nafaqat malaka va bilim almashinuvi, balki talabalarning shaxsiy, psixologik va ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari talabalar mobilligi jarayonida markaziy o'rin tutib, ularning akademik muvaffaqiyati, adaptatsiyasi hamda innovatsion faoliyatini ta'minlashga xizmat qiladi.

Pedagogik qo'llab-quvvatlashni institutsional va metodik jihatdan tizimli o'rganish talabalar mobilligi jarayonida yuzaga keladigan murakkabliklarni aniqlash va ularni samarali yengib o'tish strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi [2].

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, mobil talabalar uchun mentorlik tizimi, psixologik maslahat xizmatlari, akademik va madaniy integratsiya dasturlari hamda raqamli platformalar orqali tashkil etilgan interaktiv pedagogik yordam mexanizmlari yuqori samaradorlikka ega. Bu esa, o'z navbatida, talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanish maqsadlariga erishishini qo'llab-quvvatlaydi. Pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini samarali tashkil etishning nazariy asoslari bir qator konseptual yondashuvlar orqali izohlanadi. Jumladan, Vygotskiy nazariyasi va uning "yaqin rivojlanish zonasi" konsepsiyasi pedagogik yordamning talabalarning o'quv faoliyatini optimallashtirishdagi rolini ilmiy jihatdan asoslaydi [3].

Shu bilan birga, Banduraning ijtimoiy o'rganish nazariyasi talabalar mobilligi jarayonida peer-mentorlik hamda interaktiv o'quv metodlarini qo'llashning samaradorligini ko'rsatadi. Bronfenbrennerning ekologik tizimlar nazariyasi esa talabaning akademik va ijtimoiy muhit bilan o'zaro ta'sirini tahlil qilish imkonini berib, pedagogik qo'llab-quvvatlashning individual va institutsional darajadagi mexanizmlarini aniqlashga yordam beradi. Shuningdek, talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlashning kompleks xususiyatini hisobga olish muhimdir [4].

Ushbu qo'llab-quvvatlash nafaqat akademik yordamni, balki psixologik maslahat, ijtimoiy integratsiya, madaniy adaptatsiya, shaxsiy rivojlanish hamda kasbiy maqsadlarni amalga oshirishni ham qamrab oladi. Xususan, Erasmus+ dasturi doirasida talabalarning Yevropaning turli oliy ta'lim muassasalariga amalga oshiradigan akademik safarlari davomida yuzaga keladigan madaniy va lingvistik qiyinchiliklar mentorlik tizimlari va raqamli pedagogik platformalar orqali samarali yengib o'tilmoqda [5].

Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash samaradorligini oshirishning yana bir muhim jihati institutsional hamkorlik va resurslarni integratsiyalashgan tarzda taqdim etish bilan bog'liq. Universitetlar o'rtasidagi hamkorlik shartnomalari, xalqaro akademik dasturlar, raqamli platformalar va onlayn konsalting xizmatlari talabalarning mobil tajribasini boyitib, ularning shaxsiy va akademik rivojlanish darajasini oshiradi. Shu bois, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari nafaqat individual talabalar uchun, balki ta'lim muassasalarining strategik rivojlanishi hamda xalqaro reytinglardagi raqobatbardoshligini ta'minlash uchun ham muhim omil sifatida qaraladi [6].

Maqola doirasida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini tizimli yondashuv asosida o'rganish, rivojlangan davlatlar tajribasini tahlil qilish va ularni O'zbekiston sharoitida tatbiq etishning ilmiy asoslarini ishlab chiqish maqsad qilinadi. Shu orqali talabalar mobilligi jarayonida yuzaga keladigan psixologik, ijtimoiy va akademik muammolarni aniqlash hamda ularni samarali hal etish bo'yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlariga bag'ishlangan xalqaro ilmiy tadqiqotlar mazkur masalaning nazariy asoslarini shakllantiradi. Jumladan, Knight talabalar mobilligi va qo'llab-quvvatlash tizimlarini tahlil qilgan tadqiqotida mobil talabalar uchun interaktiv pedagogik yordamning akademik muvaffaqiyat va ijtimoiy adaptatsiyaga ta'sirini chuqur o'rganadi. Knightning tadqiqotlarida mentorlik tizimi, psixologik maslahat xizmatlari hamda peer-learning mexanizmlari talabalar o'qish jarayonida yuzaga keladigan madaniy va psixologik qiyinchiliklarni yengishda muhim rol o'ynashi asoslab berilgan [7].

Bundan tashqari, Teichler oliy ta'limda talabalar mobilligi va pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligini tizimli ravishda tahlil qilgan. Uning tadqiqotlarida transmilliy akademik dasturlar doirasida talabalarning shaxsiy va akademik rivojlanishini ta'minlash uchun institutsional strategiyalar hamda interaktiv qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati yoritilgan. Teichlarning ilmiy ishlarida mobil talabalarni akademik, psixologik va madaniy jihatdan qo'llab-quvvatlashning kompleks tizimi universitetlarning xalqaro integratsiya darajasi va talabalarning muvaffaqiyati bilan uzviy bog'liq ekanligi ko'rsatib berilgan [8].

Mazkur olimlarning tadqiqotlari talabalarning mobil tajribasida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining markaziy rolini tasdiqlaydi. Knight va Teichler ishlarining o'zaro uzviyligi shundan iboratki, ular talabalar mobilligi jarayonida individual va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini bir-birini to'ldiruvchi yaxlit tizim sifatida talqin etadi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari nafaqat talabaning akademik rivojlanishini, balki madaniy adaptatsiya, ijtimoiy integratsiya va shaxsiy o'sishni ta'minlovchi muhim strategiya sifatida qaraladi.



TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini o'rganish uchun kompleks va integratsiyalangan tadqiqot metodologiyasi qo'llanildi. Tadqiqot metodlari nazariy va amaliy yondashuvlarni birlashtirib, talabalar mobilligi jarayonidagi individual hamda institutsional qo'llab-quvvatlash samaradorligini tizimli tahlil qilish imkonini berdi. Empirik ma'lumotlarni yig'ish uchun strukturalangan so'rov-nomalar va yarim strukturalangan intervyular qo'llanildi, bu esa talabalarning mobil tajribasi davomida duch kelgan psixologik, akademik va ijtimoiy qiyinchiliklarni aniqlashga yordam berdi. Shu bilan birga, talabalarning mobil dasturlarga adaptatsiyasi va pedagogik yordam samaradorligini baholashda kvantitativ hamda sifatlil tahlil usullari uyg'unlashtirildi. Shuningdek, taqqoslovchi tahlil metodologiyasi rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganishda qo'llanildi. Ushbu metod yordamida universitetlar o'rtasidagi pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimlari, mentorlik dasturlari, interaktiv platformalar va psixologik maslahat xizmatlarining samaradorligi taqqoslandi hamda ularning talabalarning akademik va shaxsiy rivojlanishiga ta'siri ilmiy asosda aniqlandi.

Case-study metodologiyasi esa konkret oliy ta'lim muassasalari va mobil dasturlar doirasida qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini chuqur tahlil qilish imkonini berdi, bu orqali har bir mexanizmning talabalar muvaffaqiyatiga sezilarli hissa qo'shishi tasdiqlandi. Shuningdek, tadqiqotda triangulyatsiya yondashuvi qo'llanilib, ya'ni bir nechta metodlarning kombinatsiyasi orqali ma'lumotlar ishonchligi va natijalar validligi ta'minlandi. Ushbu yondashuv pedagogik qo'llab-quvvatlashning turli darajalardagi – individual, guruh va institutsional – ta'sirini kompleks baholash imkonini berdi. Bundan tashqari, metodologiyada longitudinal monitoring ham qo'llanilib, talabalarning mobil tajribasi davomida qo'llab-quvvatlash mexanizmlariga bo'lgan reaksiyasi va rivojlanish dinamikasi o'rganildi. Natijada, maqolada qo'llanilgan metodlar pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligini to'liq va tizimli baholash, rivojlangan davlatlar tajribasini tatbiq etish hamda O'zbekiston kontekstida optimal strategiyalarni ishlab chiqish imkonini yaratdi.

Tadqiqot metodologiyasi talabalarning akademik muvaffaqiyati, ijtimoiy integratsiyasi va shaxsiy rivojlanishiga pedagogik qo'llab-quvvatlashning uzviy ta'sirini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari talabaning akademik muvaffaqiyati, madaniy adaptatsiyasi va ijtimoiy integratsiyasiga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi. Empirik ma'lumotlar va intervyular tahlili shuni aniqladiki, mentorlik tizimi orqali taqdim etilgan shaxsiy maslahatlar hamda akademik yo'naltirishlar talabalarning o'quv faoliyatini samarali boshqarishga, o'z-o'zini tartibga solish va o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, peer-learning va guruh ishlari orqali interaktiv pedagogik yondashuv talabalarning ijtimoiy integratsiyasini kuchaytiradi hamda madaniy moslashuv jarayonini sezilarli darajada yengillashtiradi. Bundan tashqari, raqamli platformalar va onlayn konsalting xizmatlari orqali pedagogik qo'llab-quvvatlashning doimiy va uzluksiz shakli ta'minlanadi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, raqamli resurslar orqali taqdim etilgan interaktiv qo'llab-quvvatlash talabalarning akademik o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi va ularning bilimlarini mustaqil ravishda rivojlantirishiga imkon beradi. Shu bilan birga, talabalarning psixologik maslahat xizmatlaridan foydalanishi ularning stress va adaptatsiya bilan bog'liq muammolarini kamaytiradi, bu esa mobil tajribani yanada samarali va xavfsiz qiladi. Rivojlangan davlatlar tajribasiga tayanib o'rganilganda, pedagogik qo'llab-quvvatlashning institutsional va individual shakllarini uyg'unlashtirish talabalarning muvaffaqiyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlanadi.

Knight va Teichler tadqiqotlarida keltirilgan natijalar shuni tasdiqlaydiki, individual mentorlik yondashuvi va institutsional resurslarni integratsiyalashgan holda qo'llash talabalarning akademik va shaxsiy rivojlanishiga maksimal ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, tadqiqot natijalari pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari talabalar mobilligi jarayonining barcha bosqichlarida – dastlabki adaptatsiya, akademik faoliyat va madaniy integratsiya davrlarida – samarali qo'llanilganda, talabalarning mobil tajribasi yanada boy, samarali va psixologik jihatdan xavfsiz bo'lishini ko'rsatdi. Shu bilan birga, qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligi talabaning shaxsiy motivatsiyasi, o'z-o'zini boshqarish qobiliyati va interaktiv faoliyatga bo'lgan qiziqishi bilan ham uzviy bog'liq ekanligi aniqlandi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining tizimli va kompleks qo'llanilishi nafaqat talabaning akademik muvaffaqiyatini oshiradi, balki madaniy adaptatsiya va ijtimoiy moslashuv jarayonlarini ham samarali ta'minlaydi, shuningdek, talabaning shaxsiy va professional rivojlanish strategiyalarini qo'llab-quvvatlaydi.

Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlashning samaradorligi masalasida Knight va Teichler o'rtasida ilmiy polemika mavjud. Knight o'z tadqiqotlarida mobil talabalarni qo'llab-quvvatlashda

mentorlik tizimi va interaktiv pedagogik strategiyalarning markaziy ahamiyatini ta'kidlaydi, chunki uning fikricha, talabaniing psixologik va ijtimoiy moslashuvi, shuningdek, akademik muvaffaqiyati mentorlik va peer-learning mexanizmlariga bevosita bog'liq ^[9].

U rivojlangan davlatlar tajribasini misol qilib, universitetlarning individual talabalarga yo'naltirilgan qo'llab-quvvatlash tizimi mobil talabalar adaptatsiyasini sezilarli darajada yaxshilashini ko'rsatadi. Knight tadqiqotlarida pedagogik yordam mexanizmlarining shaxsiylashtirilgan yondashuv orqali talabaniing o'z-o'zini boshqarish va mustaqil o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishga hissa qo'shishi alohida ta'kidlanadi. Boshqa tomondan, Teichler pedagogik qo'llab-quvvatlashni tizimli va institutsional kontekstda ko'rib chiqadi. U nazariy jihatdan interaktiv metodlar va mentorlik tizimlarini samarali deb hisoblash bilan birga, talabaniing muvaffaqiyati ko'proq universitetlararo hamkorlik, resurslarni integratsiyalash va xalqaro strategik dasturlar bilan bog'liqligini ta'kidlaydi.

Teichler fikricha, pedagogik qo'llab-quvvatlash faqat individual darajada emas, balki institutsional mexanizmlar orqali amalga oshirilganda samarali bo'ladi, chunki bu talabaga madaniy va akademik integratsiyani kompleks tarzda ta'minlaydi. Ushbu ilmiy munozarada ko'rinib turibdiki, Knight individual yondashuv va mentorlik tizimini markaziy deb hisoblab, pedagogik qo'llab-quvvatlashning subyektiv, talaba-markazli bo'lishi zarurligini ta'kidlaydi, Teichler esa tizimli, institutsional va strategik yondashuvni ustun qo'yadi ^[10].

Shu nuqtai nazardan, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari nafaqat individual, balki institutsional darajada integratsiyalangan holda qo'llanilishi lozimligi ilmiy jihatdan tasdiqlanadi. Ushbu munozaralar talabalarining mobil tajribasini samarali qo'llab-quvvatlash uchun pedagogik strategiyalarni ikki yo'nalishda uyg'unlashtirishni talab qiladi: bir tomondan, talabaniing individual ehtiyojlarini qondirish, boshqa tomondan esa institutsional resurslar va strategiyalarni kompleks ravishda integratsiyalash. Shu tariqa pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari talabalarining akademik muvaffaqiyati, ijtimoiy integratsiyasi va shaxsiy rivojlanishiga maksimal ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Ushbu maqola talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining nazariy, metodologik va amaliy jihatlarini tizimli hamda kompleks yondashuv asosida o'rganishga bag'ishlandi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalar mobilligi jarayonida yuzaga keladigan akademik, psixologik va ijtimoiy qiyinchiliklarni yengishda pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari markaziy rol o'ynaydi. Mentorlik tizimi, psixologik maslahat xizmatlari, interaktiv pedagogik metodlar, raqamli platformalar va peer-learning strategiyalari talabalarining shaxsiy hamda akademik rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi, shu bilan birga madaniy adaptatsiya va ijtimoiy integratsiyani ham ta'minlaydi.

Ilmiy manbalarni tahlil qilish natijalari shuni ko'rsatadiki, Knight va Teichler tadqiqotlaridagi ilmiy munozaralar pedagogik qo'llab-quvvatlashning ikki asosiy jihatini – individual yondashuv va institutsional tizimni uyg'unlashtirish zarurligini tasdiqlaydi. Knight individual talabaniing ehtiyojlari va psixologik moslashuviga urg'u bersa, Teichler institutsional resurslar, strategik dasturlar hamda universitetlararo hamkorlikni asosiy omil sifatida baholaydi. Ushbu ikki yondashuvning uyg'unligi pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada samarali qiladi, chunki u talabaniing akademik va shaxsiy rivojlanishiga kompleks hissa qo'shadi. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, mobil talabalar uchun mo'ljallangan pedagogik qo'llab-quvvatlash dasturlari muvaffaqiyatli amalga oshirilganda, talabalar o'z bilim va ko'nikmalarini nafaqat o'z mamlakatlarida, balki xalqaro darajada ham samarali qo'llay oladi. Shu bilan birga, pedagogik qo'llab-quvvatlashning institutsional va metodologik integratsiyasi talabalar mobilligi jarayonining sifatini oshiradi, ularning madaniy adaptatsiyasi va ijtimoiy moslashuvini kuchaytiradi hamda shaxsiy va professional o'sishini rag'batlantiradi. Maqolada ta'kidlanganidek, pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini samarali tashkil etish uchun universitetlar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, interaktiv va raqamli platformalardan foydalanish, mentorlik tizimini rivojlantirish hamda psixologik va ijtimoiy maslahat xizmatlarini tizimli ravishda yo'lga qo'yish zarur. Shu orqali talabalar nafaqat o'quv jarayonida, balki madaniy, ijtimoiy va kasbiy sohalarida ham barqaror muvaffaqiyatga erishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Alimov J. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini o'quv dasturi asosida takomillashtirish // Nordic_Press. – 2025. – T. 7. – № 0007.
2. Kenjaboyev A., Kenjaboyeva D. Pedagogik deontologiya va kompetentlik. Termiz: Surxon-nashr nashriyot-matbaa, 2022.
3. Ximmataliyev D. O., Usarboyeva D. U. Talabalarining akademik mobilligini shakllantirish mexanizmlarini rivojlantirish // МУФАЛЛИМ ҲӨМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ. – 2024. – Т. 1. – № 1. – В. 154–158.



4. Isaqulova B. Ta'lim sifatini oliy ta'lim tashkilotlarida yaxshilashda til bilishning o'rni // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2025. – T. 3. – № 6.
5. Mingboyeva T. Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonida akademik mobillik modelini joriy etish texnologiyasi // Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – № 5. – B. 1385–1388.
6. Kuldashev S. Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimini qo'llashning ahamiyati // Nordic_Press. – 2025. – T. 7. – № 0007.
7. Hakimov S. Ta'lim jarayoniga xalqaro pedagogik tajribani samarali joriy etish: usullar va yondashuvlar // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2025. – T. 3. – № 11.
8. Saitkulova N., Suleymanova N. K. Akademik mobillik borasidagi muammolar va ularning yechimlari // Materiallari to'plami. – 2023. – B. 65.
9. Nosirova D. Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimini joriy etishning ustuvor jihatlari // Журнал математики и информатики. – 2021. – Т. 1. – № 3.
10. Ismailov T., Abdulakimov A. Talabalar amaliyotida xalqaro almashinuv dasturlari: Erasmus+, DAAD, Fulbright // Наука и технология в современном мире. – 2025. – Т. 4. – № 5. – В. 8–13.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.